

**Овқатланиш гигиенаси мутахассислиги бўйича клиник ординатура қабули учун саволлар
мажмуаси**

1. Овқатланиш гигиенаси фанининг мақсади ва вазифалари.
2. Овқатланиш гигиенаси фани ривожланишининг асосий босқичлари. Дастлабки, чет мамлакатлари ва Ўзбекистонда ривожланиш тарихи.
3. Овқатланиш гигиенаси шифокорининг фаолиятининг асосий йўналишлари.
4. Овқатланиш ҳақида асосий назариялар, озиқ моддалар ва қувватга бўлган эҳтиёжни меъёрлаштириш принциплари.
5. Рационал овқатланиш тушунчаси ва унинг принциплари.
6. Оқсиллар ва уларнинг овқатланишдаги аҳамияти, кунлик меъёри, турлари ва манбалари. Оқсил етишмаганда келиб чиқадиган касалликлар.
7. Ёғлар ва уларнинг овқатланишдаги аҳамияти кунлик меъёри, турлари ва манбалари. Тўйинган ва тўйинмаган ёғ кислоталари.
8. Карбонсувлар ва уларнинг овқатланишдаги аҳамияти, кунлик меъёри, турлари ва манбалари.
9. Минерал моддалар ва уларнинг овқатланишдаги аҳамияти. Макроэлементлар ва уларнинг манбалари, меъёрлари ва етишмаслиги натижасида келиб чиқадиган касалликлар.
10. Минерал моддалар ва уларнинг овқатланишдаги аҳамияти. Микроэлементлар ва уларнинг манбалари, меъёрлари ва етишмаслиги натижасида келиб чиқадиган касалликлар.
11. Витаминлар ва уларнинг овқатланишдаги аҳамияти. Сувда ва ёғда эрувчи витаминлар, уларнинг манбалари, меъёрлари ва етишмаслиги натижасида келиб чиқадиган касалликлар.
12. Витаминлар ва уларнинг овқатланишдаги аҳамияти. Сувда эрувчи витаминлар, уларнинг манбалари, меъёрлари ва етишмаслиги натижасида келиб чиқадиган касалликлар.
13. Сут ва сут маҳсулотларининг аҳоли овқатланишида тутган тутган ўрни ва аҳамияти.
14. Ҳомиладор ва эмизувчи аёлларнинг овқатланишини хусусиятлари. Она сутининг аҳамияти.
15. Сутдан намуна олиш. Сутнинг органолептик кўрсаткичлари. Сутга сода қўшилганлигини аниқлаш. Сутнинг зичлиги ва кислоталигини аниқлаш. Сут орқали ўтадиган касалликлар.
16. Гўшт ва гўшт маҳсулотлари, уларни овқатланишдаги аҳамияти.
17. Гўшт ва гўшт маҳсулотларини санитар-гигиеник экспертизаси. Мис сульфат билан шўрва реакцияси, аминок-аммиак ва учувчан ёғ кислоталарни аниқлаш. Гўштга балли тизимда гигиеник баҳо бериш.
18. Балиқ ва балиқ маҳсулотлари. Балиқ ва денгиз маҳсулотларини озуқавий ва биологик қиймати.
19. Балиқ ва балиқ маҳсулотларини санитар-гигиеник текшириш, органолептик кўрсаткичлари ва улар орқали ўтувчи касалликлар. Балиқ ва балиқ маҳсулотларида водород сульфид ва Несслер сонини аниқлаш.
20. Овқатдан захарланишлар.
21. Микробли овқатдан захарланишлар.
22. Токсикоинфекциялар ва токсикозлар.
23. Микробсиз овқатдан захарланишлар.
24. Овқатдан захарланишларни таҳлил қилиш.
25. Консерва маҳсулотларининг санитар гигиеник экспертизаси. Консерва маҳсулотларини физико-кимёвий текшириш, штрих кодини таҳлил қилиш.
26. Кунлик қувват сарфини аниқлаш усуллари. Бошқариб бўлмайдиган ва бошқариладиган қувват турлари. Гаррис-Бенедикт жадваллари, Гаррис-Бенедикт формулалари ва Шатерников камераси ёрдамида аниқлаш усуллари.

- 27.**Колбаса маҳсулотларини санитар-гигиеник экспертизаси. Колбаса маҳсулотлари турлари, экспертиза учун намуна олиш, лаборатория учун намуна жўнатиш, органолептик кўрсаткичлари. Колбаса маҳсулотларини намлигини аниқлаш, унинг таркибидаги ош тузини ва нитритларни аниқлаш.
- 28.**Дон ва дон маҳсулотларини санитар-гигиеник экспертизаси, уларни омборхоналарда сақлаш тартиби.
- 29.**Унни санитар-гигиеник экспертизаси. Уннинг таркибида рухсат этилган металл қолдиқлари. Омбор зараркунандалари билан зарарланганда ишлатиш тартиби.
- 30.**Нон ва нон маҳсулотларини санитар-гигиеник экспертизаси, таркиби ва кунлик меъёри. Намуна олиш, органолептик кўрсаткичлари ва намлигини аниқлаш. Нон касалликлари. Яроқсиз нон маҳсулотларини ишлатиш йўллари.
- 31.**Озиқ-овқат маҳсулотларини санитар-гигиеник текшириш тартиби. Намуна олиш тартиби, далолатнома тузиш. Лаборатория текшириш усуллари.
- 32.**Ёғ ва мойларни санитар-гигиеник экспертизаси. Ёғ ва мойларнинг турлари. Намуна олиш, органолептик кўрсаткичлари. Физик-кимёвий кўрсаткичлари ва уларни аниқлаш тартиби.
- 33.**Яхна ичимликларни санитар-гигиеник экспертизаси. Уларнинг турлари, намуна олиш ва органолептик кўрсаткичлари. Физик-кимёвий кўрсаткичлари ва уларни аниқлаш.
- 34.**Парҳез (даволовчи) овқатланиш қонун-қоидалари.
- 35.**Парҳез (даволовчи) овқатланиш номенклатураси.
- 36.**Тайёр овқат маҳсулотларини энергетик қийматини аниқлаш.
- 37.**Маҳсулотда оғир металл тузларини санитар-гигиеник баҳолаш ва назорат қилиш.
- 38.**Озиқ-овқат маҳсулотларини микробиологик текшириш.
- 39.**Парҳез-профилактик овқатланиш. Унинг турлари ва ташкил этишга бўлган гигиеник талаблар.
- 40.**ДПМ ва санаторий-курортларда парҳез (даволовчи) овқатланишни ташкил этишга гигиеник талаблар.
- 41.**Умумий овқатланиш корхоналарига қўйиладиган санитар-гигиеник талаблар.
- 42.**Савдо корхоналарига қўйиладиган санитар-гигиеник талаблар.
- 43.**Аҳоли айрим гуруҳлар овқатланишини ташкиллаштиришнинг гигиеник аспектлари.
- 44.**Қариялар ва нуронийлар овқатланишининг гигиеник принциплари.
- 45.**Ўсимлик маҳсулотлари озуқавий ва биологик қиймати, уларни эпидемиологик ва токсикологик таснифи.
- 46.**Овқат рационидида меваларнинг тутган ўрни ва аҳамияти.
- 47.**Овқат рационидида сабзавотларнинг тутган ўрни ва аҳамияти.
- 48.**Овқатланиш характери билан боғлиқ бўлган аҳоли саломатлик ҳолатини баҳолаш, социал-иқтисодий ва экологик факторлар.
- 49.**Иссиқ иқлим шароитида овқатланишни ўзига хос хусусиятлари. Узоқ муддатли экспедицияга ва экстремал шароитларда овқатланиш муаммолари.
- 50.**Болалар учун асосий турдаги овқатларнинг характеристикаси, уларнинг озуқавий ва биологик қиймати.